

בית נאמן

ל"ד באדר-ב' תשפ"ב

נושאי השיעור:

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
367-367-9-079
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

א. גאולת ישראל. ב. מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי ע"ה. ג. פשט המנהג שגם גברים לובשים שעון. ד. מת וקם לתחיה האם צריך שוב לקדש את אשתו? ה. עשיית ה'בסיסה' בשבת. ו. להקפיד על כשרות טובה. ז. לדלג כמה מלים בתפלה ש"א בער"ח ניסן. ח. יין הראוי לד' כוסות. ט. ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת. י. איזו מסכת לסיים בערב פסח? יא. "מי כעמך ישראל".

א-ל בידו יגאל ישראל עבדו

א. [יישר כח לר' כפיר פרטוש ואחיו יהונתן ה"ו] על הפיוט "א-ל בידו ידו ידו". זה פיוט מפעים שחיבר אותו הרב אליהו לניאדו. "א-ל בידו ידו ידו, יגאל ישראל עבדו, ובקשתי מחסדו, אנה פנה (אנה פנה) דודי לבדו". כל כך יפה השיר הזה. מה ההדגשה ידו ידו ידו? שלא יהיה על ידי אחרים, כמו שהיה פעם על ידי כורש וכדו'.¹

איך מקום בתורה שהגאון רבי חיים קנייבסקי ע"ה לא למד אותו

ב. שבוע שעבר לא יכולתי להשתתף בהלוויה של הגאון הצדיק רבי חיים קנייבסקי ע"ה (הייתי מאושפז כבר במוצאי שבת)². כלי ימינו החכם הזה למד תורה וסיים כל שנה ש"ס בבלי וירושלמי³, וגם הרמב"ם, וגם שלחן ערוך, וגם זוהר וספר הבהיר, אין מקום בתורה שלא למד אותו. ועל הכל הוא עונה מהר. ובערב פסח הוא היה עושה סיום על כל הלימודים האלה. לוקחים כוס של ברכה והוא טועם ממנו משהו, וזה נקרא "כוס הברכה", כל אחד לוקח ממנה משהו ומוסיף עליה. יש לו סדר לחלק לכל יום שמונה דפים גמרא, כך וכך ירושלמי וכדו' כדי שייגמר את הכל בערב פסח. אבל בשנה מעוברת יעשה חלוקה אחרת? (כמו בחב"ד, בשנה מעוברת השיעור בספר תניא כך וכך, שנה פשוטה אחרת). אי אפשר. אז מה הוא היה עושה? היה גומר את הכל בפורים שושן⁴. ומה הוא היה עושה אחרי פורים שושן? היה יושב

1. אצל הפרסים השם כורש זה שם טוב, "ויקרא שמו בישראל כורש". למה? כי הפסוק (ישעיה מ"ה א') משבח אותו: "כה אמר' ה' למשיחו אשר החזקתי בימינו". היה פעם מישוה שבא מבבל והיה צריך לכתוב לו גט. אמרו לו: איך קוראים לך? אמר "הגי" (בגמיל רפויה). השומע לא הבין, חשב "הרי" בר"ש, הרב עובדיה ע"ה אמר לו: זה בגמיל, אמר לו: אבל הוא אמר הרי? אמר לו כי זה גמיל רפויה וזה נשמע כמו ר"ש, אז תכתוב הגי. אם כורש זה שם טוב, אז גם הגי זה שם טוב. זה שהוא היה שומר הנשים (אסתר א' ח') זה לא מעניין, העיקר שהוא שם שמקורו בתנ"ך מזמן הפרסים. הכרת הטוב שיש לעם ישראל כלפי כל אדם בעולם היא מיוחדת במינה. לעומת עמלק שמצווה למחות את שמו - "מתחת השמים לא תשכח" (דברים כ"ה, י"ט), כל אלה שעשו אתנו חסד אנחנו זוכרים אותם. אפילו חרבונא שלפי הגמרא (מגילת דף ט"ז ע"א) הוא היה אחד מהיועצים של המן, אומרים עליו "וגם חרבונא - למרות הכל - זכור לטוב", על המלה הטובה שאמר ברגע הנכון.

2. חשבתי שצריך ללכת לכמה רגעים, אבל לא, אמרו שצריך לאשפז. היה חום, וזה לא כל כך נורא כמו הכאבים ברגל. כאבים וכאבים וקאבים שאין להם סוף. אני מנחם את עצמי - "כי ברב חכמה רב כעס, ויוסיף דעת יוסיף מכאוב" (קהלת א' י"ח). כאבים גימטריא חכמה... מרוב חכמה יש מכאובים אחר כך. אתה חושב יש לך חכמה בחנם?! אין חנם, אחרי עמל וטורח אדם יקבל משהו.

3. איני יודע אם יש לו הגהות על הספרים האלה, אבל מסתמא יש לו, כשאדם לומד מוכרח שיגיה. סיפר פעם הרב גנוס שיהיה בריא שהלך אליו והראה לו לחם משנה תמוה, על המקום הגיה לו אותו, מחק ותיקן (ובאמת גם המחיקה והתיקון צריכים עיון, אבל לא משנה עכשיו), הוא לקח את הספר ותיקן בו. יש לו פירוש על הירושלמי, ואומרים שרוב ההגהות או כולם לקוחים מהגאון מוילנא, אבל זה לא בדיוק. אם הגאון מוילנא הגיה אחד, הוא הגיה עשרה. או הפוך - הגאון מוילנא כתב עשר הגהות והוא כתב אחד. לא כל ההגהות של הגר"א פשוטים, יש דברים שהם לא מובנים.

4. העולם אומרים "שושן פורים" אבל זו טעות. פורים הוא של שושן ולא שושן של פורים. וכי שושן הגדולה בפרס כולה של פורים!?! לא אומרים ככה, אלא שאומרים הרבה דברים בצורה הפוכה.

וכותב ספרים או חוברות או מאמרים, וגם היה עונה על כמה שאלות שנשאר לו. והוא היה עונה על מאה שאלות ביום אחד⁵. ולכן השנה הזאת מסתמא גמר את הכל ביום פורים שושן. למה? כי יש גמרא בשבת (דף פ"ג סוף ע"ב) "לעולם אל ימנע אדם עצמו מתלמוד תורה אפילו בשעת מיתה, שנאמר (במדבר י"ט, י"ד) אדם כי ימות באהל". לכן הוא לא מנע עצמו מדברי תורה, ואחרי שכבר גמר את הכל שלחו לו מן השמים - "הנה בוא במיתת נשיקה, תעלה למעלה".

כמו שחיכו למרן ככה חיכו לרבי חיים

ג. מצאנו ככה אצל מרן השלחן ערוך, מרן השלחן ערוך נדד הרבה, נולד בספרד ארבע שנים לפני הגירוש בשנת רמ"ח. (נתתי סימן: "ואהבך וברכך" והרב"ך) (דברים ז, י"ג) - (וברכך גימטריא רמ"ח). בגיל ארבע הלך בגירוש עד שמצא מקום בטורקיה - אדרינופול (יש מקום כזה...). ואחר כך גילו לו מהשמים שהוא צריך לעלות לארץ, והוא עלה. בגיל עשרים התחיל לחבר בחו"ל את חיבורו "בית יוסף". ויכול להיות שבתחילה חיבר על הרמב"ם "כסף משנה", אבל הוא לא גמר [אז את] כסף משנה, אמר (בהקדמתו לבית יוסף), חשבתי לעשות את חיבורי על הרמב"ם שהוא מפורסם בכל העולם, אבל הרמב"ם כותב דעה אחת, הוא לא מביא הרבה דעות, ואני חייב ספר שיכלול את כל הדעות הידועות, ואני אוסיף עליהם שו"ת תרומת הדשן ותשובה אשכנזית וכדו', אז הוא עזב אותו והתחיל לכתוב על הטור. בחיבור הזה עסק עשרים שנה⁶. עוד שתיים עשרה שנה מהדורא בתרא. הוא נולד ברמ"ח, והתחיל בגיל עשרים בשנת רס"ח, תוסיף על זה עשרים ועוד שתיים עשרה שנה אתה מגיע לשנת ש', אחר כך פנה להתעסק בכסף משנה, [שלחן ערוך] כללי הגמרא, תשובות בית יוסף (שם ס"ב פ"ב-פ"ה יש יכווחים עם המב"ט על אשה שבעלה נעלמו עקבותיה במים שאין להם סוף, וכן על זו הדרך). והיה כאשר גמר כסף משנה האחרון ושלה אותו להדפסה בוונציה, אמרו לו מהשמים "הגיע הזמן!". חיכינו לך עד שתגמור, עכשיו הגיע הזמן. למעלה אמר מה עם כסף משנה האחרון? אמרו לו: אל תדאג, עוד כמה מאות שנים ידפיסו לך מהדורת פרנקל עם הגהות... כל הסברות, כל הפירושים, כל הגירסאות וכל הנוסחאות תמצא שם. תקבל אותו למעלה, אל תדאג... וכך היה, נפטר מרן ב"ג בניסן בשנת של"ה בן שמונים ושבע שנים⁷. אז כמו שמרן לא נפטר מן העולם עד שגמר לחבר את כל הספרים שלו ורק

5. עד שעשו הסכם עם הדואר שלא יקח על כל גלויה בול, אי אפשר ככה. אז עשו לו איזה הסכם או הנחה.

6. באים המשכילים והבוערים והם [מלגלים] ואומרים: הוא חיבר בית יוסף ועסק בבנינו (זה כמו בית שבונים אותו) שלושים ושתיים שנה. אבל זה לא בדיוק. קודם כל, נראה אתכם אם תעשו דף אחד כמו בית יוסף... באים לפטפט. דבר שני, בעשרים שנה הוא גמר אותו.

7. היה לו מלאך המגיד, והוא היה אומר לו (ספר מגיד מירשים פרשת וזאת הברכה ועוד) אזכה אותך להישאר על קדושתה' כמו שנשרף שלמה בחיירי. מי זה שלמה בחיירי? זה גר צדק שהיה באותו זמן, והיה לו שכל גדול מאד. הוא היה יועץ של המלך, ושמו שלמה מולכו (מולכו או מולכו איני יודע), ובא אליו יהודי אחד בשם "דוד

עיצוב גרפי: תהאל 050-2738858

תיקון טעות בספר שונו הלכות - עמוד 6

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:23	19:36	20:17
18:41	19:38	20:14
18:30	19:38	20:14
18:40	19:37	20:14

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.

האחרון נמצא בדרך, גם הרב רבי חיים אותו דבר, חיכו לו עד שיגמור את הסדר של הש"ס, אמרו לו השנה מעוברת אז לא נורא. כבר גמרת.

הרב ע"ה היה מעודד ומברך כל אדם

ד. הרב ע"ה היה מעודד ומברך כל אדם, אפילו ילדים ואפילו חילוניים. רק אם יש אחד שיש בו ריח תורה אז הוא אומר לו תשמע, למה אתה לובש שריוולים קצרים? זה לא בסדר. ואם יבוא אחד שבא עם שעון, הוא אומר לו: שעון זה תכשיטי נשים. "לא ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כ"ב ה'). כשהיה חותנו הרב אלישיב ע"ה חי, הוא לא היה אומר את זה, כי הרב אלישיב בעצמו לא היה מקפיד על זה (ואיני יודע אם הוא בעצמו לבש או לא), אבל אחרי שנפטר, הלך בדרכי החזון איש שהוא הודו שלו ואמר שזה "שמלת אשה". אבל אני חושב שבימי החזון איש (הוא נולד בשנת תרל"ט)⁸, היה להם שעון שהיו שומים אותו בכיס (ככה היה אצל סבא ע"ה), והיה גם שעון של נשים לקישוט והיו שמים אותו על היד.

פשט המנהג שגם גברים לובשים שעון

ה. ולכן היום פשט המנהג שכולם לובשים שעון על היד. פעם הרב חיד"א כתב (ברכ"י סי' ש"ח סק"ה) "דקיימא להו שעתא בידיהו" וכנראה התכוון לזה (קיימא להו שעתא - השעון נמצא ביד שלנו). אולי היה דבר כזה עוד בימיו. יכול להיות. אז השעון הזה אין בו שום איסור. אפילו אם נניח שפעם היה איסור, אבל אחרי שפשט המנהג כבר, זה מותר. יותר מזה, מרן כותב (יו"ד סי' קפ"ב ס"א) שאסור לגלח שיער בית השחי

ושיער בית הערווה ומקום שנוהגים לגלח מותר. והאדמו"ר מליובאוויטש אומר גם כן כיוצא בזה לגבי צביעת שערות לבנות לגבר, כשרוצה להתחתן, הבחורה אומרת לו בן כמה אתה? והוא אומר לה בן עשרים ושבע, והיא אומרת לו: עשרים ושבע? שבעים ושתיים... צריך להפוך את המספרים. איך יכול להיות שאתה צעיר? הוא מתבייש בזה, אז הרב פיינשטיין (שו"ת אגרות משה ח"ב חיו"ד סי' פ"ב) אסר, והאדמו"ר מליובאוויטש מצדד להתיר, [אך למעשה לא התיר אפי"ע"י כדורים]. וכן עוד כמה חכמים מתירים, אבל לעשות מעשה לכתחילה לא כדאי. שבביל מה? [אבל ע"י גרמא מותר]⁹. אז גם השעון הזה, אפילו אם נניח שיש בו לאו דאורייתא, אבל אחרי שכל הדורות האחרונים לא חשו לזה ושמו שעון, אז השעון הזה מותר לכולם.

"והנה כפיר אריות שואג"

ו. והיה הרב מעודד כל אחד ואחד, אפילו בחורים צעירים. היה אברך אחד שמו רבי אריה, והוא כתב ספר לא גדול שהוא מלא שאלות ותשובות. הוא שולח שאלה לרב, והרב עונה מלה שתיים שלוש, זה הכל. כמו אורים ותומים. יש בו כמעט אלפיים וחמש מאות, אז הלך לרב והוא אמר לו מה נקרא לו? אמר לו איך קוראים לך, אמר לו אריה. אמר לו תקרא לו "אריה שאג". ("אריה שאג מי לא יירא" (עמוס ג, ח'). זאת אומרת כל מי שרואה את הספר, מפחד ממנו...) למה הרב אמר לו את זה? לעודד את הילד. והוא הדפיס את זה, כי ככה הרב אמר¹⁰!

כי בחלון ביתו נשקף החגב

ז. השבוע הייתי במעיני הישועה והביאו לי ספר "שיח השדה". שיח ר"ת שמו של הרב - שמריה יוסף חיים (הוא היה חותם ש"ח). ובספר הזה יש בו כל מיני קונטרסים שלו. ביניהם המאמר הידוע על החגבים - "קרני חגבים". בחגבים האלה הוא היה עוסק. כל דבר בתורה שהוא היה עוזב ולא מטפלים בו, הוא היה עושה בו משהו. אז הוא כתב מה זה חגב, יש בזה דעות. ואמר שברגע שהיה מעיין בזה, הגיע איזה חגב על חלוננו. אז סיפרו את זה לרב אלישיב, והוא אמר לא שמענו כזה רק בימי הראשונים. מהר"ם שיף בסוגיית הנשר בחולין אמר עיין באשר"י שבשעה שעסק רבנו יצחק - ר"י בעל התוספות בסוגיא הזאת של כ"ד עופות, בא עוף אחד וישב על חלוננו. ואולי גם כן החגב הזה התחשק לו שרבי חיים יראה אותו¹¹... אז זה שבא

9. הרב פיינשטיין אומר שיש בזה איסור דאורייתא [אפי"ע"י סמי רפואה]. ויש מי שכתב שכיוון שהתורה אומרת "לא ילבש גבר שמלת אשה" אפילו על ידי אחרים. כמו שנאמר (ויקרא כ"ב, כ"ד) "ואברצכם לא תעשו" ורש"י כותב (בשבת ק"י ע"ב) "לא תעשו" - לא תעשו דבר כזה שתגרמו לו, אז גם גרמא אסור. אבל מחילה מכבודו, "לא תעשו" אפשר לנקד "לא תעשו". זה אותם האותיות, רק שהת"י בצירי, העי"ן בקמץ, והשי"ן בשורוק, אבל כאן "ולא ילבש גבר שמלת אשה", אפשר לגרוס "ולא ילבש גבר"!? אי אפשר לגרוס ככה. לכן "לא ילבש גבר" זה הבן אדם, אבל גרמא שרי. איך אומרת הגמרא בשבת (דף ק"י ע"ב)? "לא תעשו כן לה' אלקיכם" (דברים י"ב, ו') - מעשה הוא דאסור, ואם גרמא שרי. לכן הוצעה הנוכחנה לפי דעתו, יש כדורים שמחזירים את השיער לקדמותו, מחזקים את שרשי השיער, והנה לדעתי היתר גמור. ישנו חכם אחד שעל כל מלה שאומר הרב פיינשטיין הוא תוקף אותו. זה הרב "מענה לאגרות". החכם הזה חולק עליו בזה (סי' ק"י), אבל מתוך הדברים אתה לומד שדעתו להתיר.

10. אבל לפי דעתי לא כדאי לעשות ככה. למה לא? כי יש כבר ספר "שאת אריה" שכתב אותו חכם גדול, כשאתה לוקח ספר של בחור צעיר ותקרא לו שאגת אריה, זה מבזה את שאגת אריה. מאיפה למדנו את זה? מזלנסקי, הוא אומר תראה מה שעובר עליהם באוקראינה (הארורים האלה שעשו לנו צרות בזמן השואה), זה דומה לשואה של היהודים. הוא בא לכאן ודיבר ודיבר. אחר כך התחילו להעיר עליו: מה אתה מדמה את מלחמת אוקראינה לשואה? מה עניין זה לזה? בשואה לא נתנו ליהודים לצאת. שרפו אותם. באוקראינה זו מלחמה, ואם היה זלנסקי של אוקראינה אומר טוב, אני חוזר בתשובה, אני מוריד את הראש, הכל יהיה בסדר. אבל הוא עקשן. וכמה מתו לו? מאתיים אלף איש? ומה אנחנו איבדנו? אי אפשר לדמות. אותו דבר אי אפשר לדמות ספר של ילד קטן, בחור צעיר (שאויל לא הגיע לחתונה שלו) לשאת אריה של גאון הגאונים. שאגת אריה היה בן דורו של הגר"א, והגר"א היה אומר עליו (עליות אליהו הערה ט"ז) שהוא יכול להעביר במחשבתו את כל התלמוד בשעה אחת! בשעה אחת כל התלמוד עובר לנגד עיניו. מי שלא מאמין בזה יקח תשובה ראשונה של שאגת אריה ויראה איך שהוא שופע ושופע בלי סוף. מאיפה השפע הזה? אלא כשאתם מוסר את עצמו על התורה, הוא מגיע לכל זה.

11. אבל לא זה העיקר. אחרי כל הטרחה ואחרי כל הבדיקות ואחרי כל הדברים האלה בא הרמב"ן בסוגיית הנשר שם ודחה את הכל. מה היה שם? תוספות שם בחולין (דף ס"ב ע"א ב"ד"ה מפני דף ס"ג ע"א ד"ה נץ) אומרים שהעורב שלנו הוא לא עורב, והנשר שלנו הוא לא נשר, כל הזיהויים של אבותינו זו טעות. לעורב קוראים לו "קורביל" בלשון התוספות בצרפתית ("קורב" היום, פעם קראו לו "קורביל") והנשר "איגלא". והם אומרים לא, הנשר זה לא איגלא, והעורב זה לא קורביל. וזה לא זה וזה לא זה, "נדרגא לא נדרי, ושבונוא לא שבועי, וחרמנא לא חרמי, ועורבינו

הראבני" ואמר לו מה אתה עושה? תחזור לתורה. אמר לו: אבל אני לא מהול, אמר לו: בסדר, טוב. יום אחד בישר לו "מלתי את עצמי". אמר לו: "מלת את עצמך"? אמר לו: כן, אני לא רוצה להישאר ככה. ואחר כך לא פחות ולא יותר הלך למלך של ספרד או של גיהנם ואמר לו: אתה חייב לחזור בתשובה ולקבל עליך את דת היהודים. אמר לו מה? ככה אתה אומר? אתה משוגע. לקח אותו ושם אותו בכלא. הוא ברח מהכלא ותפסו אותו עוד פעם. ואמר דבר נבואה, שבשנת חמשת אלפים ר"צ יבוא המשיח (זה עבר כבר). [בסה"ד כתוב שנתנבא על שנת מיתו. והוא אמר כתוב: "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר" (בראשית מ"ב, כ"א) ראשי תיבות חמש פעמים א' זה חמשת אלפים, אנחנו על אחינו גימטריא ר"ץ]. ומרן ראה איך ששרפו אותו הרשעים הארורים. ברגע האחרון אמרו לו: תשמע, אם תתחרט על מעשיך ותחזור לנצרות - "והייתה לך נפשך לשלל" (ירמיה ל"ט, י"ח). כי חכם כזה מוכשר אסור לאבד אותו. אמר להם: אני התחרטתי על עשרים וארבע שנים שלי שהלכתי בתוהו, עכשיו אני חוזר לתוהו?! מהתוהו לא התוהו?! לא! אני לא חוזר לתוהו! ונשרף על קידוש ה'. אחרי עולמו טורח השיגו את הציצית שלו, (את האפר לא שמעת) והבגדים שלו וקברו אותם. (הם שמורים בבית הכנסת בפראג שנקרא "אלטנוישול", אלטנוי פירושו עתיק, ושול הכוונה בית הכנסת. ויש אומרים "על תנאי שול" - בנו אותו על תנאי, שכאשר יבנה בית המקדש נקח את האבנים בחזרה ונעביר אותם לארץ ישראל. זה בית כנסת עתיק. לכן מגן אברהם אומר (סי' י"א ס"ק כ"ב) בציצית של רבנו שלמה מולכו היו שם הכריכות על שם הוי"ה. איפה הגענו אליהם ואיפה ראת אותם? (הרי רבי שלמה מולכו קדם מאה שנה יותר למגן אברהם), אלא שהם היו שמורים בפראג בבית הכנסת העתיק שם). זה רבי שלמה מולכו. ומרן כל הזמן השתוקק שימות על קידוש ה', עד שבא המגיד ואמר לו אל תדאג, ככה יהיה.

והייתה שאלה גדולה, הגה מרן על מנתו, הוא לא נשרף ולא שום דבר ולא כלום. ויש מי שהוכיח מזה שהספר הזה לא אמתי והוא מזויף. אבל אדרבא, מי זיף אותו? בחיי מרן או אחרי מותו? אם בחיי מרן, אז זיפן הזה כותב בשם מרן ומרן חי? איך הוא כותב דבר כזה? אלא מוכרח שזה נכתב ונערך אחרי מרן (הספר הזה נדפס שבעים שנה אחרי פטירת מרן, בלובלין שנת ת"ו, מרן נפטר בשנת ש"ל"ה והספר הזה נדפס בשנת ת"ו, שבעים ואחת שנה). אז אמרו אולי זה זיפנים, אולי זה לא היה ולא נברא. אבל בין אם זה זיפנים ובין אם לא, איך הוא אומר "אזכה אותך לאתוקדא על קדושת שמי"? אלא האמת היא כך, מרן היה מוכן להישיר על קדושת שמו, בא לו המגיד אמר לו אתה צריך לחיות, אתה לא צריך להישיר. כשאתה מוכן במחשבה בשמי ישראל או במקומות אחרים, יצאת ידי חובת. זה הכל. והוכחה ברורה לנו, שלא יתכן שאדם יכתוב אחרי פטירת מרן "אזכה אותך לאתוקדא" והוא יודע שזה לא נכון. הוא היה כותב "ואזכה אותך להסתלק מן העולם בגיל שמונים ושבע, ביום י"ג בניסן בשנת: עד כי יבוא שלה" (בראשית מ"ט, י'). הוא לא כתב ככה. אלא זה לא היה זיפן, זה אמתי. ומצאו גם כתבי יד של רבי משה קורדובירו (יש לו ספר פרדס רמונים), והוא כותב שם (דף כ"ה ע"ב) "קבלת מורי ורבי מהרר"ק (מורנו הרב רבי יוסף קארו) נר"ו" בארמית, והדברים נמצאים במגיד מישרים (פרשת ויקהל). לכן אין ספק בדבר. 8. אותה שנה שנולד איינשטיין להבדיל נולד החזון איש. ומה ההבדל? זה החריב עולמות זה בנה עולמות. פשוטו כמשמעו. איינשטיין הזה מה הוא עשה? המציא את הפצצה האטומית. חבל שלא המציא אותה כמה שנים לפני כן, ואז אולי היינו בורחים מהשואה כולה, אבל כל דבר יש לו זמן. אחרי השואה באה יפן להשתגע ולהילחם באמריקה, ואמריקה איימה עליה: יש לנו פצצה אטומית שהמציא אותה מדען יהודי (היא לא אומרת את זה...). והמדען היהודי הזה ישב שלושים שנה עד שגילה איך להשתמש בה. והוא אמר כל המדע שלנו תשעים אחוז זה יגיעה, להתייגע, (שלא יחשוב בני אדם שלומדים תורה כמה היא מייגע), ועשרה אחוז מזל. אמר לפעמים יש בן אדם שהוא עושה הכל, ולא יצא לו כלום. אין לו מזל. ככה זה.

בית החוראה כסא רחמים
ממונות רבנית
02-5363-383
www.yhr.org.il
24 שעות ביממה!

לומדי התורה דבריהם חיים וקיימים לעולם!

ט. בפרשת השבוע נאמר: "הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (ויקרא ג, ג). שזה מה שהיה השבוע - "בקרובי אקדש", שכל פעם שנפטר אחד מהרבנים, החילונים ואומרים "מה אכפת לנו מהם, מה לנו ולהם?", אבל כשרואים אחר כך שבאים מאות אלפים ללויה, הם אומרים: אנחנו לא יודעים מה זה? על מה אתם באים? מדוע לא מגיעים גם ללויה של "השחקן" ושל "הפרופסור" ושל "הדוקטור"? אבל הסבירו להם שאלו כל עניינים בעולם הזה, ולכן אחרי שמתו - נגמר!¹⁴ אבל לומדי התורה דבריהם חיים וקיימים לעולם! אתה אומר דבר בתורה, אפילו אחרי אלף שנה, הוא חי ורענן. זה ההבדל בין הדת שלנו לדתות של אחרים, הדתות של אחרים בנויות מהאוויר, מה עשו להם? הכניסו להם קצת אמונה מהתנ"ך וסילפו וכתבו, וזה מה שהחזיק אותם, כי אין שקר מתקיים אלא אם כן מוסיפים לו קצת אמת. (ראה סוטה דף ל"ה ע"א).

כל העם מרגישים את החיסרון

י. וזהו: "ועל פני כל העם אכבד", שהשבוע הזה כל העם היו מאוחדים. כי היו שוטרים חילוניים, שחיו עד שיוציאו את המיטה, והם שמו כיפה וישבו וקראו תהלים, כל העם הרגיש את החיסרון. ואמרו שאפילו הכותרות הגדולות בעיתונים החילוניים היו על הדבר הזה וכתבו: "הלך גדול הדור", "הלך היחיד שבדור" וכדומה. כי הרגישו שזה עצם מהנשמה של היהודי. יותר מזה, כאשר היו באים אליו יהודים שלא יודעים כלום, היה עוזר להם. פעם בא אליו בחור ואמר לו אני לא מבין גמרא, אפשר למצוא לי שעה בשבוע ללמוד? אמר לו כן, ונתן לו יום ושעה, והבחור הגיע, וככה גם בשבוע שלאחר מכן, במשך שנתיים וחצי היה לומד אתו גמרא! מה זה? איך יתכן שאדם שכל רגע שלו מגוי וסופר וחשוב הוא לומד גמרא עם ילד ומסביר לו את הכל? [זה מדהים]

עשיית ה'בסיסה' בשבת

יא. מנהג רוב (ואולי כולם, חוץ מאתנו) יהודי ג'רברא, לעשות "בסיסה" בליל ראש חודש ניסן. ומה זה "בסיסה"? לוקחים שמן עם קמח שעורים וכל מיני דברים כמו תמרים וכדומה, ולוקחים כף או מפתח ומערבבים אותם יחד, ואומרים משפט בשפה הערבית, שמשמעותו: "הפוח בלי מפתח - שזה הקדוש ברוך הוא שנותן לנו אוכל בלי סוף - תעשיר אותנו ותעשיר את כל אלה שבאים מאתנו", בערבית זה הולך יפה מאד: "ארזקנא" פירושו נתן לנו עושר. והמנהג הזה היה מצוי במיוחד בג'רברא [ובטרפולין], והיה גם מצוי מעט במרוקו (אבל לא כולם שם היו נוהגים בו), ישנו תייר אחד בדורנו שנקרא נחום סלושץ והוא מביא את המנהג הזה (בספרו "מסעי בארץ לוב ח"ב עמ' 89), ואולי גם באלג'יר הוא היה. והשאלה היא כאשר חל ראש חודש בשבת ואתה מערבב את הבסיסה עם השמן, אולי יש כאן משום מלאכת לישה. והמסקנא היא שאין כאן משום לישה. זו שאלה שנשאל רבו של אבא בספר זכרי כהונה (מערכת הש"ן אות ל'), ואמר שדעת מרן (ס"י שכ"א סעיף י"ד) שמותר אפילו בלילה עבה. אבל כדאי לעשות בלילה רכה שככה זה מותר לכולי עלמא. וגם לא לעשות יותר משיעור סעודה בלבד, כדי שיגמרו את הבסיסה בליל ראש חודש - "הנותר ממנה עד בוקר באש תשרפו"... (ע"פ שמות י"ב י'). ולכן אפשר לעשות את הבסיסה כרגיל בלב שקט ובטוח. (ועיין בספר ה' נסי ח"ב חלק הש"ר ס"א').

כשרות טובה

יב. כיון שהשנה בעוונות רוצים להרוס את חומת הכשרות, צריך להיזהר לא לקחת שום דבר לפסח מחנויות שאין עליהם כשרות טובה. קודם כל צריך שבעל החנות יהיה ירא שמים, בחוץ לארץ היה מפורסם שאדם פלוגי מוכר "כשר" וגמרנו, לא היה שום חשש¹⁵, כי בשבילים זה חמור יותר מהכל, ולכן היו לוקחים מהם גם בלי תעודת רבנות. אבל היום מזייפים את תעודת הרבנות לכתחילה ואדעתא דהכי! יש¹⁴ סיפר לי אפרים בכרעס ע"ה שהיה גר בחיפה, שראה אחד חילוני שהלך ללויה של אמו בלי כיפה, והוא ניגש אליו ושאל אותו: למה אתה עושה כך? אמר לו: היא עכשיו נבלה! וכי אנחנו צריכים לעשות לה משהו? גמרנו.

15. והיו יהודים שמתפללים: אתה חושד ביי שאני אוכל טריפה, רחמנא ליצלן! ולכן רבי יוסף משאש בספרו מים חיים ראה שרובם מחללי שבת, אמר איך נעשה? וכי נעמיד עליהם שומר מהבוקר עד הערב?! ולכן אמר שאצלם הדבר הכי גרוע בעולם זה שיהודי יאכל ויאכיל טריפה, איך דבר כזה!

אליו החגב, בא אליו, אבל הוא לא יאכל חגב מעולם, אפילו ימצא בו את כל הסימנים, כי אין אוכלים חגב אלא במסורת.

מת וקם לתחיה האם צריך שוב לקדש את אשתו?

ח. ויש לו שם קונטרס הליקוט, ושם (ס"ד) דן במה שנסתפק הברכי יוסף. סיפרנו פעם שהרב חיד"א (ברכ"י אה"ע ס"י י"ז סק"א) אמר שיש לו שאלה במה שכתוב בגמרא (מגילה דף ז' ע"ב) שרבה שחט את רבי זירא, האם כששחט אותו ובא מישוה אחר ונתן אז קידושין לאשתו של רבי זירא, אחרי שקם רבי זירא מי תופס? זה או זה? ואפילו בלי שמישהו אחר יתן קידושין, האם מחר רבי זירא צריך עוד פעם לתת קידושין לאשתו, כי הוא יאמר אני הייתי בעולם העליון, אמרו לי רד - "המלך דָּבָר רדה" (מלכים ב' א', ט'), אז ירדתי, ועכשיו אני אדם חדש ואת צריכה קידושין. זו השאלה שלו. ובא רבי חיים ע"ה (שם ס"ד) ומצא לה פתרון, אמר הנה מצאנו באליהו הנביא ואלישע הנביא שהחיו מתים, ולא שמענו שהמתים היו צריכים להטיף דם ברית וקידושין וכדו'. אבל במחילת כבודו (אני לא קראתי בספר, קראו לי ממנו, ויכול להיות שהוא הרגיש בזה בין השיטין) באליהו הנביא ובאלישע הם היו ילדים ממש. ככה באליהו הנביא נאמר (מלכים א' י"ז, כ"א-כ"ב): "ויתמודד על הילד שלוש פעמים, ויקרא אל ה' ויאמר: ה' אלקי, תשוב נא נפש הילד הזה על קרבו, וישמע ה' בקול אליהו ותשב נפש הילד על קרבו ויחי", שלוש פעמים הפסוק קורא לו ילד, וגם אחר כך (שם פסוק כ"ג) כתוב: "ויקח אליהו את הילד". ארבע פעמים קרא לו ילד, אז ילד אין לו לא קידושין ולא גירושין (רק העניין של הטפת דם ברית שייך כאן, והוא כתב את זה בסוף המאמר). וילד זה ילד, אין למישהו בעיה עם קידושין, ונניח שזו נשמה אחרת, וכי נשמה אחרת צריכה קידושין? היא לא צריכה קידושין. אותו דבר באלישע, כתוב שם (מלכים ב' ד', ל"ד-ל"ה): "ויעל וישכב על הילד וגו', ויחם בשר הילד וגו', ויפקח הנער את עיניו". ואחר כך (פסוק ל"ה) כתוב: "ויקרא אל גיחזי ויאמר קרא אל השונמית הזאת, ויקראה ותבוא אליו, ויאמר שאי בנך". ואצל אליהו הנביא כתוב (מלכים א' י"ז, כ"א): "ראי חי בנך". ומהמלה הזו "בנך" משמע שזו אותה נשמה ולא נשמה חדשה, ולא פנים חדשות באו לכאן. כי הם נביאים ויודעים בדיוק הכל¹². ולכן אין ראייה כל כך. ועוד טעם, שאליהו הנביא אמר (שם פסוק כ"א): "תשב נא נפש הילד הזה על קרבו". משמע שהוא ביקש מהקב"ה: אל תביא לי נשמה חדשה. (ולמה הברכי יוסף לא שאל על מה שיש בימינו "מוות קליני", שלכאורה נשאל אותה שאלה, אדם שמת מוות קליני ואחר כך חוזר לתחיה, האם צריך לתת קידושין עוד פעם? אין מי שיאמר דבר כזה, ולמה? כי "מות קליני" זה לא מוות, זה רק מוות לפי שעה, בגלל שהדורות לא היו מאמינים בתחיית המתים, הקב"ה הראה להם בדורנו "מוות קליני"¹³).

אינם עורבים, ונשרינו אינם נשרים"... מי יכול להוכיח את זה? צריך חכם שמבין בטבעי הדברים, וזה היה הרמב"ן. הוא היה רופא (והוא היה מילד נשים שקשה להן ללדת, אבל היו באות אליו גם נשים נזירות. יש לו די מבורכת. אז שלח לו רבנו יונה (עיין בבדק הבית י"ד ס"ל קנ"ד) "תבוא עליך ברכה שאתה מרבה זרעו של עמלק"... למה אתה עושה ככה? אמר לו מה אני יכול לעשות? באה אלי אשה שקשה לה, אני אומר לה שתלך כי אני מילד רק ליהודים? לא. אם באה בשבת אפשר לומר חצי תירוץ, שאת השבת אנחנו מחללים אותה רק בשביל יהודי שומר שבת. יש דבר כזה בגמרא עבודה זרה (דף כ"ו ע"א), אבל אם הם באים בימים רגילים הוא לא טיפל בהם?! והוא כותב בחידושים שלו על חולין, שהוא בדק את הנשר שלנו, וראה שזהו הנשר האמתי, כי יש לו קרחה, וכתוב בתרי עשר (מיכה א', ט"ז) "הרחיבי קרחתך כנשר כי גלו ממך". ועוד אמר בדקתי את העורב, ובדקתי את זה וכל מיני דברים, והוא הוכיח שהמסורת שלנו מדורי דורות נכונה. זו לא חכמה לאבד מסורת, כל אחד יכול לאבד מסורת. לומר זו טעות וזו טעות. המסורת חיה וקיימת. ולכן הביא גירסא אחרת בגמרא, אבל גירסא של חכם בשם הרב משה בר יוסף, והר"ן כותב את זה שם (דף כ"א ע"א מדפי הר"ן), אבל הדברים לקוחים מחידושי הרמב"ן, בזמנו הם עדיין לא פורסמו, אבל אחר כך שנדפסו חידושי הרמב"ן בספר "מזבח כפרה" רואים שהכל כתוב שם. וממילא כל הזיהויים של רש"י ותוספות הם לא מדויקים, כי מקורם מגירסא לא מדויקת בגמרא. כמה אדם צריך ללמוד וללמוד וללמוד.

12. היה מעשה באחד שעשו לו ניתוח במוח, והשתילו לו מוח של אדם אחר, והניתוח הצליח, אבל אותו מוחתל התחיל לדבר בשפה אחרת שאף פעם לא דיבר בה, כי במוח החדש יש שם דברים אחרים, ואת השפה שלו הוא שחכ. אבל כאן שכתוב "בנך", זה היה אותו אחד.

13. והיה את זה אפילו לאחד כמו יוסי שרדי שלא יודע כלום מהתורה ומהאמונה ולא שום דבר, והוא סיפר שהרגיש בשעה שמתחיים אותו, שנפשו עלתה למעלה והגיעה לתקרה, והסתכלה מלמעלה על הרופאים, (ואולי גם נתן סימנים ברופאים). ושאל אותו המראיין: א"כ אחרי שראית דבר כזה, אתה מודה שהנשמה היא נפרדת מהגוף? אמר לו שהוא לא מודה... נשאר בדעתו ומת איתה... אבל לפעמים יש להם איזו זכות, כי פעם הוא ראה שאוספים כסף לכלה ענייה, והסתכל שאף אחד לא רואה אותו ונתן גם הוא תרומה לזה. כל היהודים - אפילו פושעי ישראל - יש להם איזו נשמה קדושה, נשמה נפלאה, נשמה טובה, ובמיוחד בימים האלה שבין פורים לפסח.

את מתן כהנא¹⁶, והוא עושה הכל כדי לנטרל את הרבנות¹⁷. ועוד דבר, אפילו אם תמצא מקום שהמוכר בסדר, והכשרות בסדר מרבנות טובה, כמו הרבנות של הרב לנדא וכדומה, לפעמים קורה שמחליפים חמץ במצה, כי יש את אותם החבילות, על אחת כתוב "כשר לפסח" ואילו השניה שדומה לה נשארה מזמן עמלק (מזמן פורים שקוראים בו: "ויבוא עמלק" (שמות יז ח)... והיא חמץ, והתערבבו זה בזה. ולכן אי אפשר לסמוך. **לכן הכי טוב שאדם יאכל רק ממה שנעשה בבית.** ואבא ע"ה לא היה נותן לנו לשתות שום דבר בפסח [חוץ ממים ויין], איני יודע אם סודה היה נותן לנו. אבל הוא היה מביא לפני פסח שלושה ארגזים, ארגז אחד מלא תמרים (ואז היינו בריאים ולא הייתה לנו בעיה של סכרת), ועוד ארגז מלא שקדים ועוד ארגז מלא אגוזים, והיינו שוברים ומפצחים¹⁸, והיינו אוכלים ושבעים. יש אנשים שאומרים שחג הפסח הוא חג "רעבון" שכולם נעשים בו רזים ורעבים, אבל זה לא נכון, אלא בחג הפסח אפשר להתענג בו ולאכול הכל¹⁹ (חוץ מדברים שאסור לאדם מחמת חוליו או חולשתו וכדומה).

פרשת הנשיאים

יג. שבוע הבא קוראים פרשת הנשיאים, ומתחילים ביום שבת (פרשת תזריע), ובתנוס היו קוראים כמה פסוקים לפני זה: "עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ" (תהלים קכ"ד, ח). "כי שם ה' אקרא הבוגד לאלוקינו" (דברים ל"ב ג). "תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב" (דברים ל"ג ד). "ברוך אתה ה' למדני חוקיך" (תהלים קי"ט, י"ב). "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" (דברים ו' ד). והיו מתחילים בפרשת נשוא מלמעלה, מברכת כהנים, ובכל הספרים לא כתוב ברכת כהנים, אבל בתנוס נהגו לומר מברכת כהנים וזה טוב מאד. וזו ברכה לקהל, כי זו תחילת השנה לחודשים, ומברכים שהיא תהיה שנה מבורכת. ואחרי שגומרים את הפסוקים של הנשיאים, אומרים "שיר המעלות לדוד, שמחתי באומרים לי" וגו' (תהלים פרק קכ"ב), ועושים קדיש יהא שלמא וזהו. אחר כך באו חכמים אחרים כמו חמדת ימים וחבריו, ועשו תפלות על תפלות.

לדלג כמה מלים

יד. ויש תפלה אחת שלדעתי אסור לומר אותה בערב ראש חודש ניסן, והיא מובאת בכמה ספרים: "ואם ה' יודע שלא אעשה מעשים טובים בחיים, ויש לי חטאות ועוונות והוא מאריך אפו עמי, אל תאריך, אלא תיקח אותי!". האם זה מה שיש לנו להגיד? האם פעם מצאתם דבור כזה בתפלה?! אף אחד לא אומר דברים כאלה! **אליהו הנביא** אמר את זה ונשאר חי בעל כרחו, "ועתה ה' קח נפשי, כי לא טוב אנכי מאבותי" (מלכים א' י"ט ד), **מה הכוונה מאבותי?** כי אליהו הנביא על פי המדרש הוא היה פנחס (ראה זוהר שמות דף ק"צ ע"א), וא"כ מזמן פנחס עד אז עברו מאות שנים, ואני עוד חי - "חי חי הוא יודך כמוני היום" (ישעיה ל"ח, י"ט). מה אני עושה? אמר לו הקב"ה תישאר, יש לך עבודה, בכל ברית מילה אתה צריך להיות נוכח שם. והשני שאמר ככה, זה **יונה הנביא**²⁰ שאמר: "ועתה ה' קח נפשי ממני כי טוב מותי

מחיי" (יונה ד' ג). אבל בכל זאת לא כתוב שה' לקח את נפשו אלא ה' הסביר לו: אתה רוצה שאני אאבד את כל העיר כולה מאה ועשרים אלף איש, בגלל שאתה אמרת להם "ניונה נהפכת" (יונה ג' ד)? הרי הם חזרו בתשובה, גמרנו! **אדם צריך לדעת שתמיד יש דרך לחזור בתשובה.** ולכן אנחנו לא נאמר את המשפט הזה. **אומרים שהשל"ה תיקן את התפילה הזאת** (ונדמה לי בעקבות תפלה שתיקן אותה הרמ"ק), **אבל לדלג את המלים האלה,** ובספר שלי הקפתי אותם בעיגול, שלא להגיד את זה. **אסור לאדם לפתוח פיו לטשן** (ברכות דף י"ט ע"א). **וכמה פעמים אנשים פתחו את פיהם ואחר כך התחרטו.** אין מה לעשות.

יין הראוי לד' כוסות

טו. **לקחת יין שרובו ענבים,** ולא כל היינות ככה, יש יינות [טובים כמון] של "כרמל מזרחי" ויש עוד. ויש מיץ ענבים [טוב], אבל מי שיש לו סכרת אסור לו לשתות מיץ ענבים, כי זה גורם לבעיות (ופעם טעיתי בזה)²¹, **לכן אדם שהוא סוכרתי יזהר בליל פסח לשתות במידה.** מה זה במידה? שייקח כמות קטנה מאד שיש בה רביעית, וגם הכמות הקטנה הזאת לא מוכרח שיהיה כולה רביעית יין אלא רוב הרביעית יין ושאר הרביעית מים. מים זה בסדר גמור, לא מפריע בכלל...²²

ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת

טז. **ליל פסח השנה יחול בליל שבת,** ותמיד הייתה מחלוקת האם להגיד ברכת מעין שבע או לא. **מרן כתב** (סי' תפ"ז ס"א) **שלא אומרים,** וזה על פי דעת רבנו נסים²³ (הובא בטור שם), שכתב שאין אומרים ברכת מעין שבע **כי הלילה הזה הוא "ליל שימורים"** (שמות י"ב, מ"ב), שהוא שמור מן המזיקים. והרי למה תקנו ברכת מעין שבע? הגמרא אומרת (שבת דף ק"ד ע"ב) שזה בגלל שיש אנשים שהיו גזוקים מרוחות ומשדים וכדומה [כיון שסיימו מאוחר התפלה וחזרו לבדם מביה"כ אשר בשדות, ולכן תקנו ברכת "מעין שבע" כך יספיקו לצאת יחדיו מביה"כ]. אבל הלילה הזה אין פחד²⁴, **לכן אומר רבנו נסים שלא אומרים מעין שבע בשבת הזאת. ולעומת זה, יש את הרש"ש - רבי שלום שרעבי,** גדול המקובלים, שפסק (נהר שלום דף ל"ב ע"ב) **שאפשר לומר, ולמה? כי בתלמוד לא עשו חילוק,** אבל הרב **עובדיה הביא** (בשר"ת יב"א ח"ב פ"ח אות"ס כ"ה אות"ו) עוד דבר שבתלמוד לא עשו חילוק, ואנחנו מקבלים דברי הגאונים. וישם (אות"ה) הוא כתב השערה גדולה מאד, שהרש"ש חשב שרבנו

לא מפקפק בסיפור של יונה הנביא.

21. האדמו"ר מנדבורנא היה קורא למי שהוא סוכרתי "יהודי מתוק" כי כולו סוכר... וראיתי מנסיון (ואולי הנסיון שלי לא מספיק) שמי שנולד לאמא סוכרתיגם הוא יהיה סוכרתי, ומי שנולד לאבא סוכרתי, לא מוכרח שיהיה סוכרתי, אפשר שיהיה אדם בריא. ואיך מצאתי מקור לזה? הגמרא אומרת שהאב נותן לבן את הכישרון ואת השכל ואת הדעת ואת המוח, ואילו האמא נותנת את הדם (גדה דף ל"א). והסוכר זו מחלה בדם. לכן זה הולך אחרי האמא, ואם יש אמא סוכרתית זו בעיה. אבל היום כבר 40% מהעולם סוכרתיים! עד שיש מכשיר במקום לקחת כל פעם דם וצריך לראות אותו במעבדה, יש משהו אחר שמנחים אותו על היד, וזה מגלה כמה סוכר יש. אבל כל שבועיים צריך להחליף אותו. אין מה לעשות.
22. בהתחלה היו אומרים למי שעושה בדיקת דם, שבבוקר עד הבדיקה יצום ויהיה בתענית, עד שתגיע "האחות", אבל זה לא נכון, כי הם אומרים שאפשר לשתות מים - "שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך" (משלי ה' ט"ו), רק יין או דברים כאלה (ואפילו קפה) לא לשתות קודם.
23. רב נסים גאון חי לפני אולי אלף שנה, כי אם הוא היה חברו של רבנו חננאל זה הזמן. כי רבנו חננאל נפטר בשנת תת"ג והוא אותו הגיל, א"כ זה כמעט אלף שנה.
24. וכיון שאין בו פחד, במקום כל המזיקים הרחוניים באו הרשעים הארוורים ועשו לנו עלילות דם, אמרו מה, אין לכם פחד? אנחנו נראה לכם! ובסופו של דבר הם ירדו שאולה, ולא נשאר מעלילת הדם אפילו מלה אחת, אף אחד לא מאמין ברצינות שהיהודים לשים במצות שלהם דם של נוצרים, ואחר כך אמרו גם דם של ערבים, "לא זה ולא זה שיש בהם רוח חיים"... (ע"פ ב"ק דף ב' ע"א). התורה שלנו כולה רחמים וחסד.

פְּתִיל תְּכֵלֶת, מצוות ציצית בשלמות!

הרב יצחק יעקוביץ

מרן שר התורה הגר"ח זצוק"ל

הורה לח"א בזה"ל: (מוסר"ט) **"אז איר האלט אז איר ווייסט ברור, זענט איר מחויב צו עס אנצוטאן" (אם אתה אוהז שזה ברור, אז אתה מחויב ללובשו).**

אמר לאחד שהתחיל ללבוש ש"יפה עשה" כשברך שהחיינו על התכלת. (מפי ר' אליהו מן שליט"א)

עדיין מסתפק? **הקשר עכשיו וקבל מיד באופן ספסוד משמח!**
 קו החם - קו מידע ושיעורים
0799-1000-65
 זוכרתם - ראות - זכירה - ששית

וככה אתה מבין. כי "קתת" (שיהיה בריא בגן עדן...) מביא לך על כל משנה, שיש מפרש ככה ויש מפרש ככה, ויש מפרש ככה. ואתה יוצא מבולבל, מה המסקנה? לכן תקרא רבנו עובדיה, ואם לא הבנת אותו תיעזר בפירושו הרב קתת²⁷.

"מי כעמך ישראל"

יט. אדם צריך לדעת, שהקב"ה אוהב את התמימים ואוהב את המאמינים. אנחנו רואים שאין שום אומה בעולם ששרדה אחרי אלפי שנים כמו עם ישראל, כל אלה

ככרמל... אבל המנהג הזה עתיק, ומעיד עליו רבי עובדיה מברטנורא שחי בשנת רמ"ח, זאת אומרת לפני למעלה מחמש מאות שנה. והוא נפטר בירושלים בשנת ר"צ - ר"ך כצבי וגבור כאר"י (אבות ה' כ'). והספיק לכתוב את הפירושים שלו על המשנה, וכמה דברים תרגם אותם בערבית בעקבות הרמב"ם, ולפעמים יש טעות [סופר] גם בהרמב"ם וגם ברבנו עובדיה, צריך אדם שמבין ובקי בכל הדברים האלה. ורבי עובדיה מברטנורא היה בירושלים, והיה שופט אפילו בין גויים לגויים, כי היו אומרים שהבן אדם הזה "איש אשר רוח אלוקים בו" (בראשית מ"א, ל"ח). הולכים אליו, ושואלים אותו.

27. יש אנשים משועגים ש"קתתי" בשבילם זה מחוץ למחנה, זו רשות! אם היינו בזמן הראשונים, היינו אומרים שאבן עזרא מחוץ למחנה, ורלב"ג מחוץ למחנה, והרמב"ם גם כן יש לו דברים מחוץ למחנה. עד שכתב חכם אחד בימי מרן, אני לא מבין, למה מורה נבוכים צריך לשרוף אותו, ואת חובות הלכות לא צריך לשרוף? באמת? מה יש בחובות הלכות? כי הוא כתב בשער הייחוד (בפרק א') שלא יכול לעבוד את אלוקים כמו שצריך או הפילוסוף הגדול במה שקנה מן החכמה, או הנביא הגדול. א"כ יוצא לפי דבריו שהפילוסוף הוא יותר טוב מאנשים פשוטים שמתפללים? לא נכון! ולכן צריך לשרוף אותו. אחר כך אמרו לו הגזמת! ועשה מהדורא אחרת והשמיט את הקטע הזה. (איני זוכר באיזה ספר כתב מלים כאלה).

נסים זה הר"ן, כי הוא כתב בדבריו: הר"ן. והר"ן מאוחר יותר, כי היה אחרי הרשב"א, אבל אם זה רבנו נסים, הרי הוא היה קדמון עוד לפני הרמב"ם [ויש לקבל דבריו].

להלכה אין אומרים ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת

יז. ובא חכם אחד ושאל: למה הרמב"ם לא כתב את זה? וענה רבי בוגיד ע"ה שהרמב"ם סמך על רבנו נסים, אבל זה קשה. למה? משום שהרמב"ם מעולם לא סמך על אף אחד, כשהוא כותב ברכות השחר, הוא לא כותב "פוקח עוורים", "מתיר אסורים", "זוקף כפופים". אלא: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם פוקח עוורים", "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מתיר אסורים", "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם זוקף כפופים", "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מלביש ערומים" (פ"ז מהלכות תפלה ה"ד), כתב הברכה בהרחבה, א"כ למה כאן התקמץ? אלא יכול להיות שבימי הרמב"ם היו אומרים מעין שבע, ולמה? כי בתימן יש שאומרים ויש שלא אומרים (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חא"ח סי' ר), וכן האבודרהם כתב (סדר תפלות הפסח) שיש כאלה שאומרים, א"כ יכול להיות שהרמב"ם היה במקום שאומרים, ולכן לא כתב כלום. אבל אחרי שמרן פסק על פי רב נסים גאון, ואחרי שכל האחרונים הלכו אחריו, אי אפשר שבעבור שבע מאות שנה יבא הרש"ש ויאמר שאומרים כי בגמרא לא חילקו. אז מה אם בגמרא לא חילקו? וכי יש בגמרא את כל החילוקים? הרי יש חילוקים שלא נכתבו. בשו"ת יביע אומר כתב על זה (שם) בטוב טעם, ושלא יראה כאילו הוא פוגע בכבוד הרש"ש, כתב (אות ה') "בתר דסגידנא קמיה דיקר אורייתיה

דרבנו הרש"ש ז"ל" וכתב מה שכתב. ועשו לו מריבות רבות, פעם כתב לי "רבי יצחק נסים, ראה מה שכתבתי ביביע אומר חלק ב' סימן כ"ה, והרעיש עלי את העולם, איך אתה חולק על הרש"ש?!". (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א ח"ד סי' ג), והרב אמר לו: "תורה היא וללמוד אני צריך", אם ההלכה שלא לברך, א"כ לא נברך. איך נברך? הרי זה ספק ברכות, ולא עושים את זה. והביא עוד כמה ראשונים ומקובלים שאומרים שלא לברך, וככה המנהג הנכון וככה יש לעשות. וכמה שמנסים לבלבל את המוח, לא יעזור כלום. אומרים הרש"ש אמר ככה, וכוננתו ככה, כל טענותיהם דברים בטלים. "ועשית לאהרון ובניו ככה ככל אשר ציוותי אותכה" (שמות כ"ט, ל"ה)... לא מברכים ברכת מעין שבע²⁵!

איזו מסכת לסיים?

יח. חשוב ללמוד מסכתות בשביל הסיום של תענית בכורות. מי שלא יכול ללמוד מסכת בגמרא, ילמד מסכת משנה, אבל אם לומד משנה - צריך שיבין. אין לי פירוש יותר יפה משל רבנו עובדיה מברטנורא. למה? כי רבנו עובדיה מברטנורא לא מאריך ולא מקצר. ואם לפעמים יש דברים שלא מובנים, אתה נעזר בתוספות יום טוב, או בתפארת ישראל, אבל בדרך כלל אתה קורא ומבין אותו²⁶. ולכן תקרא משנה עם רבנו עובדיה מברטנורא,

25. אבל אמרו לי, שעד שהרב עובדיה כתב את זה, היו מברכים. ויש מישהו שאמר, שרבי עזרא עטיה היה מברך "בדחילו ורחימו". אחר כך ראיתי כתוב שרבי עזרא עטיה מצא פתרון לדבר, בליל פסח שחל בשבת היה מתפלל עם האשכנזים. ומה שיעשו לא אכפת לו, הוא לא אומר אם לברך או לא. כי הרב עובדיה היה תקיף, והיה אומר: הרי מרן כתב! מה זה? כל אחד יעשה מה שלבו חפץ? אז הוא עשה פשרה.

26. מרן כותב בתשובה של השמיטה, שרבי עובדיה מברטנורא היה אחד מגדולי הרבנים. והגיע לירושלים בשנת רמ"ח. אחרי שנודד הרבה מעיר ברטנורא שבאליה ועבר את מצרים, והוא כותב מכתבים מעניינים מאוד. לדוגמה הוא כותב (עיין בספר נוכח השלח סי' ר"ן בהערה) שהיהודים של מצרים נוהגים בערב שבת לעשות "קבלת שבת" (לאכול לפני שבת מהאוכל של שבת).. ואנחנו ידענו שזה מנהג של ג'רבים שאוהבים לשתות, מה היו עושים הג'רבים? לפני כניסת שבת היו לוקחים כוסים עם מחשי, ולוקחים כוס יין, והולכים לבית הכנסת, והראש שלהם מסתובב. כדי שכאשר יגיעו בשיר השירים לפסוק: "ראשך עליך ככרמל" (ד, ו), יגיד: לא "ראשך עליך", אלא "ראשי עלי

יום שישי ערב ר"ה ניסן

תענית הצי יום

Institutione Yeshivat KISSE RAHAMIM
מסדות ישיבת כ"ס דומים מסודית וכו'
מסגרת חינוך ולימוד

בעקבות הקשה המצב

לאחר תפילת שחרית בכל אחר ואתר יאמח הציבור בהתשררות קטעי סליחות מיבט יודיה' עד ויעבור! קבלת שם"ש שמים אדון הסליחות דעני לעני שומר ישראל ובקשה על המצב

הצטרפות גדולי הדור לקריאת חזן שליט"א

הגרש"ם עמאר | הג"ר צדק | הג"ר בנימין שמואל | הג"ר ברוך שרגא | הג"ר אהרן זכאי
הג"ר יעקב שכנאי | הג"ר שמואל פנחס | הג"ר אהרן יחי | הג"ר פנחס שטיבל | הג"ר רפאל כהן
הג"ר חיים רבי | הג"ר זמיר כהן | הג"ר אליהו אבא שאול

פסק הלכה!

אם ירד מטר... (הפסוק המלא) ...

בא וראה, בכל שאר החגים והגנים צריך אדם לשמחה ולשמחה טובים. ואם הוא שומח לבדו ולא דואג לטובים שיבשו כדול, שחרי שחח לבדו ולא טותו שמחה לאחריים, ועליו אמר: וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם.

פסק הלכה!

אם ישארו אפילו יחידים, חייב להאכיל להם לחם ולא למנות עם שאר העניים האומללים. אבל מי שמתעל ולמנות הפסח והאכילתו הוא יבין אחריו ואינו מוכיל ושמחה לעניים ולמדי פנים, אין זו שמחה מצווה אלא שמחה כריכו.

ועל אלו אמר: "אברהם כלום אינים להם כל אפילו יסמאו כי לחם למפסח" ושמחה כזו קלון היא. להם שמחה וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם.

הרבנים הר"ר יוסף קארו

קמחא דפסחא! מה החלק שלך?

<p>סל מנוח ₪ 420</p>	<p>קרטון עופות ₪ 260</p>	<p>ארנו יין ₪ 200</p>
<p>סל מורחב למושפחה ברוכת ילדים ₪ 1000</p>		

כל התורמים שטם יזכר לברכה ע"י ראש המוסדות מורנו ורבנו הגאון הגדול הרב חננאל כהן שליט"א בשרב פסח בעת טריאת מגולת ר' שמשון מאסטרוזפלי זיע"א

תרומות ניתן להעביר:

בטלפון: (רב קוו/הודעה) 08-6727523
באתר: 1000.org.il
בעמודות נדרים פלוס

בבנק הדואר: ח.1.1990 776
ע"ש חממת החמים
בביט: 0552562454

שבאו להתחרות אתה - לפניך ולאחריה, אלה שלפניה, הלכו לאיבוד, מוצאים מהם חרסים... - "איכה נחשבו לנבלי חרש" (איכה ד, ב). ואלה שבאו אחריה, הם בנויים עליה. כל הזמן מצטטים את התורה. אותו האיש אומר: "אפילו אחרי אלפי שנים לא תבטל מלה אחת מן התורה", והעריבים גם כן אותו הדבר, רק שהוא שיבש ובלבל קצת. נסלח להם על הבלבולים שלהם... בדרך כלל אומות העולם שהיו לפניהם, היו עובדי אלילים ממש, אבל היום שתי הדתות האלה, אם הם לא מזיקים, הם נחשבים כ"בני אדם". ככה כותב היעב"ץ (בפירושו עץ אבות על פרקי אבות) על המשנה: "כל כנסיה שהיא לשם שמיים סופה להתקיים" (אבות פ"ד משנה י"ד), ואם תשאלו אותי, הנה שתי המלכות האלה כמעט אלפיים שנה והם לא עוברים מן העולם? התשובה היא כי לעומת הדתות שהיו פעם והיו עובדים אלילים, נחשבים שתי הדתות האלה הנצרות והאסלם כמו כנסיה שהיא לשם שמים. ככה הוא כתב. עם ישראל אינו נוטר שגאה, עם ישראל הולך טוב מאד. אבל מתי יש נטירת שגאה? כאשר מחבל פוצע יהודים, אומרים "נטרלו אותו". לא הרגו אותו, הוא עודנו חי עדיין מפרפר שם... תביאו אותו. כמו שאמר אותו עומר בר לב, "אנחנו נשפוט את המחבל, נביא אותו לדין ומשפט". אמרו לו: משוגע, הוא כבר מת... והוא ממשיך, מה אכפת לו? הוא חולם בהקיץ. נגיד לו "חלמא טבא חזית".... ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים, ואת כל הרואים, ואת כל הקוראים אחר כך בעלון בית נאמן, ה' יתברך יתן להם לבנות בית נאמן בישראל, ידאו נחת רוח מבניהם ומצאצאיהם, שיהיו חכמים גדולים בתורה, ולא תחסר להם פרנסה טובה, ולא מבני אדם, העשירים שיהיו בריאים, אבל שמהשמים יתנו להם פרנסה טובה ומרווחת. וכן יהי רצון ונאמר אמן.

לכל מאן דבעי - תיקון טעות בשונה הלכות תשפ"ב ביום חמישי כ"ח אדר ב' (31 במרץ 22)

נפל טעות בדפוס בשונה הלכות וכך צריך להיות בהלכה א':

א. בראש חודש ניסן שחל בשבת מוציאין שלושה ספרים, וקוראים ששה אנשים בראשון, בפרשת השבוע, והשביעי משלים חובת היום בספר השני, ומתחיל וביום השבת שני כבשים וכו', ובראשי וכו' ואומר קדיש, ואחר כך עולה המפטיר וקורא בספר השלישי, בפרשת החודש הזה לכם ראש חדשים, ואומר קדיש ומפטיר ביחזקאל (פרק מ"ה) בראשון באחד לחודש תקח פר נר בקר. מנהג הספרדים לקרות אחר ההפטרה פסוק ראשון ואחרון של השמים כסא. אם קראו בראשון שבעה עולים או יותר, יאמר קדיש גם אחר הספר תורה

הראשון, ובסך הכל יאמרו שלשה קדישים, קדיש לכל ספר תורה. והמפטיר בשבת זו אינו מזכיר של ראש חודש בברכות ההפטרה לא באמצע ברכה האחרונה ולא בחתימתה.

[שו"ע סי' תרפד ס"ג, כף החיים סי' תרפ"ה אות כ"ה, חזו"ע פורים ע' ט]
ב. ובהלכה ב' במקום ולגבי "הקדיש השני" וכו' צריך להיות ולגבי הקדיש בספר השלישי..

[שו"ע סי' רפ"ב סי"ד, הגהת איש מצליח שם ובהערה בסוף הספר]
בתודה ובברכה למר חיים בוחבט הי"ו שהעירנו על זה ותוד"ר ושכמ"ה מכון תורני ארח צדיקים

מגבית קמחא דפסחא

וכל העוזרים
יתברכו להיכלל
בכסא של רחמים
בדין של ר"ה

תורת נבי

תקצ"ב

מי שתומך באברכים הקב"ה
יברך אותו בכפלי כפליים
ולא ידע מחסור
וצער כל ימיו

תורת

כל התורם ידע שהוא
שם את כספו
בידיים נאמנות
וגדול שכרו בעולם הזה
ובעולם הבא

התורה והמצוות
בכבוד ורחמים
על כל ישראל
אשר רחמים עליהם

אין ספק!

מעות קמחא דפסחא, מעבירים לאברכים עמלי
תורה המוסרים נפשם על לימוד התורה מתוך

דוחק וצער!

ברכה אישית ממרן ראש הישיבה שליט"א

כל התורם 720 ש"ח ומעלה

יתברך מפי מרן ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

**קופת החסד
תמכ"ז דאורייתא**

שע"י כולל אברכים - כסא רחמים

בראשית התאגיד:

הרב דוד עידאן, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר שליט"א

ניתן לתרום בהעברה בנקאית:

לפקודת 'תמכ"ז דאורייתא' - ירך יעקב (ע"ר)

בנק דיסקונט סניף 139 מ.ח. 166712355 | קוד מוסד: 38365

או בטלפון: 055-6750036

אי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.
נא לשלוח התשובות
עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה
ויגרל פרס (חובה לציין
שם וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון
255

עורך: הר"ר גר
שמואל עידן שליט"א

הלכה נאמנה

א. יש נוהגים לשים עשירה פתיתים בבית לפני בדיקת חמץ, וככה המנהג על פי רבנו האר"י (ע"פ חיים שער כ"א), אבל יש הרבה שמתנגדים לזה, מרן רבי כלפון (ברית כהונה מערכת הבי"ת א"ת ט') התנגד לזה, למה? כי שמא בעל הבית יבדק רק לחפש את הפתיתים, ותבא היגדה שלו תגיד לו: 'אבא מה אתה מחפש? קח את הפתיתים', וככה יסיים את הבדיקה. גם החכם צבי היה נגד זה (עיי' בספרו מר וקציעה סימן תל"ב), וגם הגר"א היה נגד זה (בביאוריו לשלחן ערוך לסי' תל"ב). וגם הרמ"א (שם סעיף ב') אומר שאם לא נתן פתיתים, לא עבד. אבל נוהגים לעשות את זה, רק לא כדאי לפזר אותם (פי' אם מפזרים אותם יכולים היגדים להעביר אותם ממקום למקום וכדומה, לכו צרו לרפז אותם במקום אחד, וככה נהגנו). וזה גם מבחן לבעל הבית אם הוא בודק ברצינות או לא. רק שלא לשים לו אותם בפנה שאף אחד לא יחשב עליה, כמו מאחורי הספרים, מאיפה הוא יכול לדעת? יוציא את כל הספרים? לא. (גליון 7 את 1).

ב. גליל פסח יש קדוש ארץ נחמד מאד [ארץ יותר מהקדוש הנפוץ], ורב סעדיה גאון מביא אותו (סדור רס"ג עמ' קמ"א), ובכנראה חזר לפניו, ואומרים אותו בג'רצ'א, וזה נקרא "הקדוש הארץ", והבאנו אותו בהגדה שלנו, ומי שרוצה לומר אותו, יכול לאומרו, כי מה יכול להיות, אין פנה שום אסור, ומרן רבי כלפון זצ"ל אומר (ברית כהונה א"ח מערכת הפ"א את ט"ו) שפעם סבו רבי משה כהן אמר את הקדוש הארץ לפני הגאון רבי ישועה בסיס שהיה הרב הראשי לתוניסיה, ונהנה ממנו, אבל אם היה יודע שגפס הקדוש הזה כבר היה קיים אלף שנה יותר לפני רבי משה הפהן ורבי ישועה בסיס, היה רוקד משמחה, ועכשיו יש לנו את הסודי של רב סעדיה ויש שם את כל הגפס הזה. (גליון 205 את 112 והערה 27)

ג. כשולוקחים חסא ב'כורף', איך עושים? המצה בפנים וכורכים עליה את החסא, והאשכנזים עושים להפה. ופעם למדתי ככה למתלמידים [בתנ"ס], אז בא הרב פינסון זצ"ל ואמר לי: 'לא ככה עושים, אלא חתכת מצה מקאן וחתכת מצה מקאן והמרור בצמצע', אמרתי לו: 'למה? הרי כורכים את החסא'. אבל משום שהאשכנזים לוקחים קריין למרור, ואי אפשר לכתוב בו כי הוא לא נכרך ולא מתעגל, לכן היו עושים מצה מקאן ומצה מקאן והמרור בצמצע, אבל אנתנו שולוקחים חסא, אז לוקחים את הפניות מצה של הכורף, וכורכים עליה את המרור, ומצאתי שרובנו חננאל וכפירשו במסכת פסחים דף קט"ו עמוד א' דבור המתחיל מאן תנא) אומר קרן פרוש, שפורכים את המרור על גבי המצה, כי הוא לקח גם כן חסא, וזה פשוט מאד. (גליון 8 את כ"ו, ובגליון 57 את ל' הביא מרן שליט"א עוד הרבה פוסקים שכתבו כרובנו חננאל).

למען תספור

בכל הדורות היתה השפעה בין האשכנזים לספרדים ובין הספרדים לאשכנזים אנשים חושבים שאי אפשר לאחד את האשכנזים והספרדים, אבל אדרבה בכל הדורות היתה השפעה בין האשכנזים לספרדים ובין הספרדים לאשכנזים. מי למד את רבנו תם לכתב שירים במשקל יתדות ותנועות? אבן עזרא. ויותר מאחר פאשר תקפו הגזרות באשכנז, רבנו אשר הרא"ש רד לספרד, והקים שם קהלה והעמיד תלמידים. ומרן פעמים בבית יוסף (סימן נ"א וסימן ט"ו) כותב שהספרדים קבלו את הרא"ש לרבם (ומצאנו דבר שהר"ף והרמב"ם פוסקים ואלו הרא"ש פסק אחרת, וכל הספרדים כבר שבע מאות שנה נוהגים כמו הרא"ש. מה הדבר הזה? לפי הרמב"ם (פ"ח מהלכות חמץ ומצה ה"ה ו"ה) והר"ף (פסחים דף כ"ד ע"א מדפי הר"ף) צריך לכתוב גליל פסח על כל אחת מארבע פוסות בנרא פרי הגפס, כי הגמרא אומרת (פסחים ק"ט ע"ב) שכל אחת ואחת מצוה בפני עצמה, ואם כן צריך לכתוב על כל אחת. אבל הרא"ש (פסחים פ"י סימן כ"ד) חולק ואומר שהברכה של הפוס הראשון פוטרת את השני כי אין הפוס ביניהם, ומברכים על הפוס השלישי מפני שברכה ברבת המזון. אבל השלישי פוטר את הרביעי. ולכן מברכים רק שתי ברכות. הספרדים נוהגים כמו הרא"ש, ואלו האשכנזים נוהגים כמו הרמב"ם (ש"ע סימן תע"ד סעיף א'), זה עם אחד או לא? ויותר מאחר היה הפנה, חכם ספרדי היש"ר מקנדיא שהיה חכם בכל הקמחות שבעולם, הגיע לילינא והאשכנזים כבדו אותו מאד (החזת אר"ת חוט השני (סימן צ"ו. זה הסימן האחרון בספר) כותב עליו "רבנו היש"ר מקנדיא". והתוספות יום טוב (ברכות פ"א מ"א) מוזכר אותו, ומשבח אותו שם. ויותר מזה, בנו של הרש"ש (מבחר כתבים עמ' ר"ב) כותב: ראיתי את קברו של היש"ר בילינא (הוא נפטר בשנת תת"ז), וכתוב שם "ראוי היה רבנו שהיה השכינה שריה עליי". ואחרי זה היה גם דבר כזה, הרב בעל ספר "באר הגולה" על השלחן ערוך בגזרות ת"ח-ת"ט ברח והגיע לאמסטרדם, שם קבלו אותו גבירים ספרדים כבוד רב, ונתנו לו אפשרות להדפיס את הספר שלו על השלחן ערוך. הוא הכיר להם טובה, וכתב בהקדמה שלו: באתי לאמסטרדם, והספרדים כבדו אותי ועשו לי נחת רוח, ואני מוזכר אותם לטובה (הוא כתב גם ספר על המשניות "פלי גולה", למה הוא קורא לספרים "גולה"? כי הוא היה בזמן של גזרות ת"ח-ת"ט, שהיה לאשכנזים צרות צרורות, וגלש מאות אלף יהודים נהרגו בתקופה הזאת, ה' יום דמים). ויותר מאחר היה הפנה, רבי ברוך אפשטיין [בן הגאון ערוך השלחן שיום האזכרה שלו היה לפני כשבוע] (ספר מקור ברוך ח"א דף של"ו ע"א) כותב: אני לא ממשפחת אפשטיין, ומשפחתי המקורית היתה "בבבנישתי", וזה שמו של אחד הננים של רבנו זרחיה הלוי (הר"ה). אבל בגרוש ספרד נדדנו ממקום למקום, עד שהגענו לעיר אחת שנקראת "אפשטיין", והאשכנזים שהיו שם עשו לנו טובות, ובגלל זה החלפנו את שם המשפחה שלנו בבבבנישתי לאפשטיין (הוא כותב שם: חבל שהחלפנו את שם המשפחה. אבל לא חבל על זה, כי הלמדו שלהם פשוט וגשיר, וזה "אפשטיין" על פי הפשוט). וגם החזון איש היה מהמשפחה הזאת. לכן תמיד יש השפעת גומלין בין הספרדים לאשכנזים. (גליון 157 את ח' ובהערות).

חידה

שניים שנפטרו בשנת ר"ץ?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה).

פנינו מלבד מלכים שם מתחיל בנין ומסתיים בנין. בראש חודש ניסן קוראים מרשת נחשון בן עמינדב שהיה מלך לעבטים אבל לא היה בנור הכרטיסים, והוא רמו לחדש ניסן שהוא מלך וראש חודשים. הוכחה: אליהו דוד - בני ברק מתווך התמונה: מרן שר התורה האון רבי חיים קיינסיקי זצ"ל והטאון הדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל. חובה: יצחק טומן על הוכחה לעקוב אחרי חידות הדואר. פרס שיוחזר. לא ישלח שוב.

בשתי חידות, יש להקפיד לומר את התשובה והפריטים (כליל שם, כתובת וטלפון) בצורה ברורה: חידות שאינה ברורה כולה מערכת, לא תיכנס להגדרה

ידע תדע

פעם כתבתי בספר 'בני ח' של מורי ורבי רבי יצחק בוחנין זצ"ל ככה: 'לפי התורה השנה מתחילה בניסן, ונחמדים קבעו שמתחילה בתשרי'. ואבא זצ"ל אמר לי: וכי הנחמדים חולקים על התורה?! אמרתי לו: מה אני אכתב? אמר לי: תכתב, החדשים מתחילים בניסן, והשנה מתחילה בתשרי. והאבן עזרא הוכיח את זה מפסוק מפרש בפרשת ויגד (דברים ל"א י'): "מקץ שבע שנים במגד שנת השמטה בחג הסכות". וכי חג הסכות זה מוגד שנת השמטה? השמטה מתחילה לכאורה בניסן? אלא השמטה מתחילה מתשרי, במגד שנת השמטה בחג הסכות - זו השנה החדשים מתחילים מחדש ניסן והשנה מתחילה מחדש תשרי. ויש עוד פסוק אחר בפרשת משפטים (שמות כ"ג ט"ז): "והג האסף בצאת השנה". מה זה צאת השנה? אלא ודאי שהשנה מתחילה מתשרי, ובחג האסף כבר יצאה השנה הקודמת. מכך יש להבין שצאת השנה ובין ראש החדשים. בתשרי כבר יצאה השנה הקודמת, אבל בניסן מתחילים החדשים. זה פותר הרבה דברים. האבן עזרא כותב את זה בפרשת משפטים בהרבה רבה (שמות י"ב ב'). ואפילו שפירש קלל דבריו קצרים, כותב כאן בהרבה. (גליון 253 את ב', וגליון 302 את ו').